

Szerkesztőségi iroda:

Nagyberek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecs-
kek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagyberek, 1913.

XLII. évfolyam, 299. szám.

Szerda, december 31.

Az új esztendő.

— dec. 31.

Mint a tövig égett méces, még egyet
lobban az ó-esztendő s abban a szempillan-
tásban, amikor régen kihunyt társaihoz
tér meg, kigyullad az új, hogy fiatalos
tűzével, frissen lobogó lángjával besugá-
rozza a világot. A távozó magával viszi
batyujában beváltatlan ígéreteknek, valóra
nem váltott reményeknek egész garmadá-
ját. Az érkező mosolyogva kínál új ígére-
teket, új reményeket. Beváltja-e vajjon?
Nem tudni.

A jövőnek sűrű fátyol borította tit-
kait nem látja senki, fürkésznie sem sza-
bad. Az embernek be kell érnie azzal, hogy
szívbe reménységet, hitet és bizalmat ol-
tott egy jóságos, szelid kéz, egy láthatat-
lan hatalom, amely gondos szemmel vir-
raszt felettünk s amelyhez fölemelkedni
jól esik, hálás szóval és panaszszal
egyaránt.

Bueszunk az ó-évtől. És zokszóval
ne illessük. Ne vádoljuk meg azért, ha
nem is teljesítette mindazt, amit tőle vár-
tunk. A buesünk legyen esőndes és meg-
hatott. Emlékezzünk vissza tovasuhant
napjaira, napjaink tovaröppent óráira s
bizonyonyal fogunk találni köztük szépet
is, olyat, amelyet kedves emlékképpen kell
megőriznünk lelkünkben.

Fogunk köztük találni egy-két boldog
napot, órát vagy peracet, amelynek édes
melege jótékonyan enyhített sok hideg,
sötét és kínos pillanatot. Behantolt sirok
között fogunk találni egy-két szál virágot,
sivár pusztaságokon egy-egy átvillanó
fény sugarát. Érzjük be ezzel. Simuljanak el
homlokunkról a bánat, a harag redői. El-
mult. És vissza nem tér soha többé. Mond-

junk neki esőndes, békességes istenhozzá-
dot.

Köszöntsük bizalommal az új eszten-
dőt, amint ő is biztató mosolylyal ajkán
érkezik közénk. Fogadjuk őt mint jó bará-
tot, aki a legjobb szándékkal közeledik
hozzánk s szíves rokonszenvvel nyújtja
felénk jobbát. Szorítsuk meg és folytas-
suk vele utunkat. Amerre vezet, arra kell
mennünk. Ha utközben tüske vérzi meg
a lábainkat, ne siránkozzunk és ne panas-
kodjunk.

Lehet, hogy azután napsugaras tájra
jutunk, ahol millió illatos virág bókól fe-
lénk és melódikusán esevető patak kínálja
üdítő vizét. Ha hegynek vezet és verej-
ték üli meg a homlokunkat, ne szitkozód-
junk. Lehet, hogy a tulsó oldalon kedves
ösvény vezet le a völgybe, ahol vendég-
szerető tanya, dusan terített asztal és
dagadó párnákkal vetett puha ágy vára-
kozik reánk. Balsors a hitünket meg ne
ingassa, jöszerecse ne tegyen elbizako-
dottá. Vágyainkban, reményeinkben ne
legyünk túlzottak, mert ez biztos csalódás-
hoz vezet. Legyünk bátrak, elszántak s
emelt fővel, mindenre készen köszöntsük
az új esztendőt.

HIREK.

1914.

— A jövő év naptára. —

A jövő 1914-ik esztendő naptárában
egy csütörtöki nap vezet be az új eszten-
dőt s az újév küszöbén nem érdektelen
végignézni a naptárt, hogy micsoda neve-
zetességeket mutat.

Mindenekelőtt a csillagászati és ter-
mészeti eseményeket nézzük. Itt elég ese-
mény mutatkozik. 1914-ben ugyanis két

nap- és holdfogyatkozás lesz: nálunk az
első holdfogyatkozás és a második nap-
fogyatkozás látható.

A gyűrűs napfogyatkozás február
24-én lesz, de ez nálunk nem látható. Ez a
fogyatkozás látható Délamerika legdélibb
részén, a Csendes-óceán déli felében, a
déli Új-Zelandban és a délsarkai vidéken.

A részleges holdfogyatkozás márc.
12-én lesz s ez nálunk is látható. Kezdő-
dik 3 óra 58 p. d. e. (budapesti középídő),
közepe 5 ó. 29 p. d. e., vége 7 óra d. e. —
Az elsötétítés nagysága a holdátmérő 9 tí-
zedrésze. — Ez a fogyatkozás látható
Arábiában, Kisázsában, Európában, Af-
rikában, az Atlanti-óceánon, Amerikában
és a Nagy-óceán keleti felében.

Teljes napfogyatkozás lesz aug. 21-én,
amely szintén látható nálunk. A fogyat-
kozás Budapesten kezdődik 12 óra 43 p.
d. u. helyi középídő szerint (12 óra 27 perc
d. u. zónaidő szerint), végződik 3 óra 6 p.
d. u. helyi középídőben (ill. 2 ó. 50 p. d. u.
zónaidőben). Az elsötétítés legnagyobb fá-
zisa a napátmérő 0.84 része. Ezen fogyat-
kozás látható Északamerika északkeleti
részében, az Atlanti-óceán északi részében,
Európában, Afrika északi felében, Ázsia
nyugati felében, az Indiai-óceán észak-
nyugati részében és az északsarkai vidéken.

Végül részleges holdfogyatkozás kö-
vetkezik szeptember 4-én, amely nálunk
nem látható, hanem csak nyugati Észak-
amerikában, a Csendes-óceánon, Ausztrá-
liában, Ázsiában, az Indiai-óceánon és
Afrika keleti partjain.

Ami a nagyobb ünnepeket illeti, ezek
a következőleg esnek a jövő évben: Hus-
vét április 12. 13-ikán lesz, pünkösöd má-
jus 31-ikére és június 1-ére esik, a kará-
csony pedig a jövő esztendőben harmas ün-
nepet ad, mert péntekre és szombatra esik
s így utána a harmadik ünnepnap a va-
sárnap.

Kettős ünnepet ad Gyertyaszentelő
Boldogasszony: febr. 2-ikán, Péter és Pál
napja június 29-ikén és Nagyboldogasz-
szony napja aug. 15-ikén.

A farsang az idén meglehetősen hosszú

Vers.

Ha meghalok, Te,
Kinek szüzi ajkát
Először csókoltam,
Kinek szerelméhez
Almaimat fontam,
Jer ki a siromhoz.
Könnyed ne perdüljön,
Dacos, piros szived
Oh, meg ne rezdüljön.
Csak a nevem mond ki
Sóhajszerűn, halkán,
— S élni fogok újra
En, aki meghaltam.

Csergő Gábor.

Nemes bosszu.

Nines a világon rosszabb kívánság,
mintha valaki azt kívánja „Verjen meg
az Isten rossz szomszédoddal!” Hogy mit
jelent ez, azt mindenki tudja, aki kényte-
len szomszédok mellett lakni. És ki nem
kénytelen? Hisz még a falu alsó vagy
felső végén lakónak is van egy szom-
szédja.

Legboldogabbak ebben a tekintetben
még talán az erdőszek, akik künn, valahol
a lomboktól rejtett házakban lakhatnak.
De hát nem lehet mindenki az.

Hogy pedig milyen kegyetlen állapot
rossz szomszédoddal birni, itt van mindjárt
az alábbi eset: Az igaz, hogy nem így vég-
ződik mindegyik, mert legnagyobb része
nem végződik be soha. Atöröklik az ellensé-
geskedést a gyermekek is. Ez az eset azon-
ban egészen más. Ritka kivétel.

Egy községben egymás mellett állott
a Boross János és Tőkés István háza.
Egész községben nem volt két olyan taka-
ros épület. De oly jó viszonyban sem vol-
tak egymással a szomszédok messze vidé-
ken, mint ez a két család. A két házat csak
egy közös deszkakerítés választá el, ame-
lyen, hogy ne az utcára kerülve kelljen
egymáshoz járni, kis ajtót vágtak. Nagyon
különböző természetű volt a két gazda.
Boross indulatos és haragtartó. Tőkés el-
néző és megbocsájto és a két ellenkező
természetű ember megférte volna akár egy
iskatulában is, ha közbe nem jó valami,
ami azután az összhangot teljesen meg-
zavarta.

Boross ugyanis indulatossága mellett
meglehetősen adag büszkeséggel is birt. Job-
ban mondva gőgös volt. Tőkés az ellen-
kezője. Boross a községben nem nagyon
tisztelték, de hát nem tehettek ellene sem-
mit. Adóját megfizette, nem tartozott sen-
kinek sem, vagyona volt. Azt azonban
már régen megmondta a főbíró, hogy Bo-
rossból — bármennyire óhajtja is — ba-
josan lesz bíró, Hogy miért? Azt ő tudja,
de lehet, mert már nagyon hajlott az öreg
dereka. Tőkés egészen más volt. Őt a falu-
beli nép szerette. A megyénél is tudott az
urak szája ize szerint beszélni. Mindennek
kitudta a bibijét és ahhoz alkalmazta ma-
gát. Nem került egy garasába sem. Ra-
vasz azonban nem volt... A bíróválasz-
tás közeledett.

Boross már titokban előre egyengette
a bíróválasztóhoz vezető utat. De azért min-
denki tudta, hogy szörnyen szeretné, ha
megválasztanák. Kilátás azonban kevés
volt rá. A kandidáltak közé ugyan felvet-
ték, de csak úgy „propter formam”. A

második jelöltet, Tőkést, már komolyan
vették. Sőt, hogy ő lesz a bíró, arra mér-
get vettek volna sokan. A harmadikról
nem is beszélünk. Az csak azért volt, hogy
hármán legyenek.

Egy délután együtt üldögélt a két
szomszéd Borossék kertjében az öreg
diófa alatt. Nagy füstfelhő vette őket
körül.

— Igaz-e szomszéd, hogy bíró sze-
retne lenni? — kérde Boross.

— Már mint én? — kérde felelet-
képpen a másik. Biz én nem nagyon sza-
ladgálok utána, de ha muszáj, elfogadom.

— El-e?!

— Hát mi van abban?

— Igazán nem akar? Ugy-e nem
akar? Minek is az magának. Maga nem
olyan ember, aki olyan nagyon akarja a
bíróválasztást. Igaz-e?

— Igaz.

— Tudja mit szomszéd ur, mondanék
én valamit, — folytatja Boross — lépjen
vissza s ne fogadja el... érti? Én szeret-
nék egyszer bíró lenni, lássa megöregszem
és bíró még nem voltam.

Tőkés bámulva nézett a beszélőre,
majd szóhoz kap.

— Hiszen, ha csak az a baj, azon se-
githetnők. En ugy sem nagyon szeretnék
lenni. Hogy miért? Hát azért, mert nem.
Mit tudom én! És hát ha itt lesz az idő,
lemondok a szomszéd ur javára. Jó lesz?
No itt a kezem, csak valami közbe ne jö-
jön.

— Köszönöm.

— Nincs mit köszönni.

Erősen kezét rázták és tovább szittak
a pipákat. Ugy látszott, hogy a barátság
sohase volt köztük szilárdabb, mint most.

lesz, mert január 6-ikától február 24-ikéig, tehát 49 napig tart s így az embereknek elég idő jut a mulatságra.

Egyebekben ez az esztendő a kalmárok esztendeje lesz, mert az uralkodó bolygó a Merkúr.

Mindezek után pedig boldog ujesztendőt kívánunk.

IDŐJÁRÁS.

4 nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás jelentése.

December 31.

Barométer emelkedik 754.0. Délután 1.38 órakor: Hőmérő — 0.8 C°. Hőmérséklet: maximum 30-ikán 3.7 C°, min. ma reggel — 1.3 C°. Csapadék 7.3 mm, hófoltok. Felhőzet Nbl0. Szélirány és erősség NW1. Jóslat a következő 24 órára: Változékony, széles, hidegebb, sok helyütt csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = báránfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— **Az óévi és ujévi istentiszteletek sorrendje.** A róm. kath. plébánia-templomban az ó- és ujesztendő napjain tartandó istentiszteletek sorrendje a következő:

Szilveszter napján délután 3 órakor ájtatosság, utána német és magyar szentbeszéd. A zárda-templomban délután 4 órakor ájtatosság és magyar szentbeszéd.

Ujév napján délelőtt fél 8 órakor első mise, fél 9 órakor második mise, 10 órakor szentbeszéd, utána pedig ünnepélyes nagymise lesz.

— **Eljegyzés.** Herzfeld Géza eljegyezte Weisz Esztikét Budapesten.

— **Ujévi üdvözlések.** Hagyományos szokás szerint az idén is megtartják az ujévi üdvözléseket a vármegyeházán, valamint a többi hatóságoknál is. A vármegyeházán a tisztviselők küldöttségét dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző vezeti ujév napján Jankó Agoston alispán elé, amely után viszont az alispán vezetésével dr. Dellimanics Lajos főispánál tiszteleznek a tisztviselők.

Dr. Dellimanics Lajos főispán

A bíróválasztás előtti napokon Boross mosolygva járt-kelt. Hogy fognak bámulni, ha Tőkés lemond az ő javára. Milyen büszkén és kidüllesztett mellel fog járni a faluban.

Elérkezett a nagy nap.

A főbíró megérkezett, csendő is volt egy féltucat. A községházát sűrű tömeg vette körül. Boross is eljött. Semmi nesz...

De amikor Tőkést észrevették, nagy éljenriadalom tört ki. A jelölést oda benn végezték, de még készen sem voltak, már zaj hallatszott kívülről.

— Eljen Tőkés István! — kiáltották egyhangulag.

— Tőkést akarják bírójuknak? — kérdi a főbíró.

— Azt a! Eljen Tőkés! — kiáltják mindenfelől.

— Tehát hivatalosan kijelentem...

— Ne jelentsen ki semmit tekintetes uram — szölt közbe Tőkés — én beteges ember vagyok... Nem fogadhatom el. Boross szomszéd javára lemondok.

— Nem kell Boross, éljen Tőkés! — ordítá a tömeg. Tőkést akarjuk! Tőkés a bíránk. Azt akarjuk!

Tőkés tétován áll. Ránéz Borossra könyörögve. De az dühösen néz, mintha azt mondaná: „Szavad adtad”. A helyzet aggasztó kezd lenni. Végre odalép Tőkéshez a főbíró.

— Nézze barátom, látja, mennyire szeretik és ezt vissza akarná utasítani? Ne tegye, az Isten is úgy akarja, hogy bíró legyen. Ne ellenkezzék.

— Hát ha Isten is úgy akarja: elfogadom.

Tőkés tehát bíró lett. Egy napon ket-

és neje pedig, mint már említettük, ujév napján délután fél 2 órakor az ujesztendő alkalmából ebédet adnak.

— **Halálozás.** Dr. Heiner mann Alajosné halála alkalmából vettük a következő gyászjelentést:

Dr. Heiner mann Alajos megtörtén tudatja, hogy imádott jóságos neje, Etelka, életének 31-ik évében f. é. december hó 30-án gyermekeinket követve, jobb létre szenderült. A drága halott porladozó maradványa f. hó 31-én d. u. 3 órakor fog a helybeli róm. kath. temetőben a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig 1914 január hó 2-án d. e. 9 órakor fog a Mindenhatónak bemutatattni. Nagybecskerek, 1913. évi december 30.

— **Ujévi üdvözlések megváltása.** Ujévi üdvözlések megváltása címén a helybeli árvaház javára adakoztak: Steinitzer Géza és neje 25 K, Boleszny Antal és neje 10.70 K, Franz József László, Berényi Bódog, dr. Haidegger Lajos, Wagner Nándor (Alsóelemér), Szabdakay Ignác jegyző (Hertelendyfalva) 10-10 K, Mayer Rezső, dr. Steiner Gyula, Haidegger Ödön, Mesznik R. özvegye, Grósz Géza, dr. Pollák Győző, dr. Magyar Károly 5-5 koronát, Müller József és neje, Kegyesrendi ház 4-4 koronát, Hollaender Ede 2 koronát. Összesen 130 K 70 fill. Az adományokért az árvaházegylet nevében hálás köszönetet mond az árvaházegylet választmányára.

Dr. Mihálovits Ödönne ujévi üdvözlés megváltása címén 5 koronát adományozott a Gyermekebarát-egyletnek, melynek elnöksége hálás köszönetet mond az adományért.

— **A módosi szabadliceumból.** A kultúregylet módosi szabadliceuma mult pénteken tartotta idei harmadik előadását, amely alkalommal Dudás József polgári iskolai igazgató Jókai „Munkács rabja” című költeményét szavalta el, dr. Schimpl János körorvos pedig a hazai fürdőkről tartott érdekes előadást vetített képekkel. Az előadáson nagyszámu közönség jelent meg, amely az előadókat meleg tapsokkal honorálta.

— **A Modern Mozi** ma, Szilveszter estjén és holnap, ujév napján bemutatja a „Szerlem halála” című rendkívül érdekes Nordisk-filmet, amelyben a főszerepet Psylander játssza. A drámát számos más érdekes kép kíséri s a közönségnek bizonyára élvezetes estekben lesz része ez alkalommal is.

— **Ujévi üdvözlés.** A Bersonművek az ujév beálltával szívélyes üdvözlésüket küldik a Berson-gummisarkot viselő közönsé-

güknek és egyben tudatják, hogy január 15-ig mindenki egy, a Berson-művek által kiadott izléses kivitelű zsebnaptárt ingyen kap, aki azt cipészénél, cipő- vagy bőrkereskedőjénél kéri.

— **A kinógép vagy házi mozi,** melyet Nagybecskereken és egész Délmagyarország területén Berger Árpád hoz forgalomba, hódító utját már megkezdte s eddig is többek között a következők szerezték meg a mesés gépet: dr. Pollák Viktor ügyvéd Nagybecskerek, dr. Bogner János jegyző Torontáltorda, Gél János lelkész Tiszaszentmiklós. Továbbá, ami a gép üzleti kihatóságát fényesen igazolja, a következő vendéglősöknél található a gép működésben: Luce Péter Bégaszentgyörgy, Lőrincz János Valkány. Vadász József Óbesenyő, Geiger Gerhardt Versecz, Lóber János Palánka. Felhívjuk olvasóink figyelmét a házimozi mai számunkban megjelent hirdetésére.

Ujév előtt

Havas, fagyos éjben,
Tarolt mezők felett,
Könytelen temetek
Ujból — egy bus évet.
Hová lelkeim hintett
Hitet, reményt, álmot,
Rügyet nem fakasztott,
Nem hozott virágot...

Éjféli harang szól,
Hirdet újabb évet!
S újra vet a lélek
Szívbe reményt, hitet.
Vaj' lessz-e kalásza?
Vaj' hoz-e virágot?
Valóra vált-e majd
Uj vágyat, uj álmot?

Simonides Gyula.

Szilveszter éjjel.

— **A mai Szilveszteri mulatságok.** —

Régi, hagyományos szokás, hogy vidáman mondjunk búcsút a mult esztendőnek s örvendező szívvvel, vidáman s új reményekkel eltelve köszöntsük az új esztendőt. Szilveszter éjjele az a kétarcú Janusfej, amely félig még az őesztendő mult óráit kíséri tekintetével, másik arcával pedig az ujesztendő hajnalába tekint belé.

A mai Szilveszteri mulatságokról akarunk írni, amelyek számban jóval fölülmulják a tavalyiakat, talán éppen annak

történtek. Az asszony meghalt. Sirba vitte férjének durvasága és pazarlása. Az egész ház egy elhanyagolt esárdához hasonlított. Két gyermekével édes-keveset törődött. Azok sokszor éhesen feküdtek le.

A bíróné sokszor dugott át a kerítésen egy-egy almát vagy mást. Hej, ha látta volna ezt a Boross!

Egyszer azután Boross betegágyának esett. A sok éjjelezés és tivornya aláásták egészségét. Rohamosan haladt a vég felé. Ott feküdt egy rozoga ágyon a kamarában. Mellette két kiéhezett gyermeke kuncsorgott. Félősen nézték apjuk halálküzdelmét. A gyerekeket már hetek óta a bíróné látta el a szükségesekkel. Ő küldött a szomszédnak levest is.

Azonban még nem volt itt a vég. Szívós természetű volt az öregnek. Még most is azon járt az esze, hogy Tőkés tette őt tönkre.

Egyszer csak nyílik az ajtó. A bíróné tekint be. Zsófi — susogja, — jó erős levest hoztam apádnak, meg egy kisüveg vörös bort. Nesze, vedd el hamar, nehogy felébredjen, mert akkor meg nem eszi.

Boross furcsa érzéssel nézi a jelenetet. Kiáltani akar, hogy nem kell. De nem bírja a nyelvét mozgatni. Valami lenyűgözi. Mi ez? Hát így áll ez rajtam boszut! Az ő felesége táplálja őt már hetek óta gyermekeivel együtt. És én még most is átkozom őket!

Az asszony folytatja a suttagást.
— Ha felébred édesapátok, szaladj csak át érettem. Valamit akarnék neki mondani. Azt, hogy jó volna papocskát hívni, mert nagybeteg. S azután valami történhetik. Ne adja a jó Isten, de halan-

tőt nyert, bíróságot és halálos ellenséget. S nem lett volna az az ellenség oly nagy baj, csak legalább egy utcával tovább lakott volna.

A megválasztott bíró elkezdte hivatalos működését. Első napon át akart menni Borosshoz, de a kis ajtót beszögezve találta. Tudta már, hogy hányadán van. De azért mégis akart vele találkozni. Az utcáról tért be hozzá. A konvhaajtóban az asszony fogadta.

— Szomszéd ur! Istenre kérem, ne menjen be. Egészen meg van gabalyodva az emberem... folyton magát átkozza.

— Nincs rá oka. Menjen be szomszéd-asszony, mondja, hogy szeretnék beszélni vele.

— Ide ugyan be ne jöjjön. Ez az én házam! Itt én vagyok az ur! — üvöltött Boross.

— Hát jó van, Isten áldja szomszéd-asszony! Majd megbékül a szomszéd a maga kenyerén.

Tőkésék csak ketten édegléltek. Ő és a felesége. Az asszony is olyan esőndes természetű volt, mint a férje. Mindkettőjüket bántotta, hogy a szomszéd haragszik. Csak az asszonyok jöttek néha össze egy-egy szóra. Csak úgy a kerítésen keresztül beszélgettek akkor is. Boross nagy dühében neki adta magát az ivásnak és az ördög bibliájának. Néha egész nap nem látták otthon. S ha hazajött, veszekedett.

A korcsában mindig a bírót szidta, lázított ellene. De nem volt nagy fogatja. Csak azok adtak neki igazat, akik a borát itták. A korhelyek... A három év letelével Tőkést újra megválasztották bírónak. Még is érdemelte.

Borosséknál ezalatt más változások

jellemzésül, hogy a babonás és nem babonás emberek egyaránt fáztak attól, hogy hangosan köszönték a tizenháromas esztendő, addig most, miután meggyőződtek arról, hogy a bajok és csapások tekintetében tényleg beváltotta a hozzáfűzött félelmeket a tizenháromas év, legalább a jókedv és vidámság érzetével óhajtják az év forduláskor az esztendő kellemetlenségeit a feledésbe küldeni.

Az alábbiakban adjuk a mai Szilveszteri éjszaka összes multságainak a sorrendjét.

A Nagybeeskereki Filharmónikusok Egyesülete a kaszinó tánctermében hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez. Kezdeté fél 9 órakor.

A Nagybeeskereki Iparoskör műkedvelői előadás és tombolával kapcsolatos táncestélyt rendez.

A Nagybeeskereki munkások és társaságyelet a Pest-szálloda tánchelyiségeiben tartja műkedvelői előadással egybekötött táncestélyt.

A Nagybeeskereki kereskedelmi alkalmazottak egyesülete a Club-kávéházban rendez Szilveszter-estélyt.

A nagybeeskereki szervezett munkásság az Ellmer-féle vendéglőben tartja Szilveszter-estélyt.

Művészet, irodalom.

A nagybeeskereki zenekedvelők egylete.

— Kresz Géza hangversenye. —

Nemrég jeleztük, hogy a zenekedvelők egylete, mely céljával tüzte a helybeli zenei élet szervezését és elsőrendű művészek bemutatása útján a zenei izlés fejlesztését, sorozatos művének első számúul a hegedűművészek egyik legelsejét, Kresz Gézát hívta meg, aki 1914 január hó 10-én tartja meg hangversenyét a színházban. Az együletet a hegedűvirtuózok nagy számában e választásra nemcsak az indította, hogy a művész hazánkfia, hanem főként az a körülmény, hogy Kresz Géza azon kevesek egyike, kik nemcsak tüneményes techniká-

dók vagyunk. Lehet, hogy meggyógyul. Adja Isten. Ne sirj édes lányom!

S megsimítja a gondozatlan gyermek fejét.

A beteg szemeiből könnyek törnek elő. Igaza van ennek a jó asszonynak. Papot kell hivatnom, mert sok a vétkem. Hogyan szereti szegény árváimat. Oh én szerencsétlen...

Nagy változáson ment át pár pillanat alatt. — Zsófikám, — szólt leányához, mikor a bíróné elment. Szeretnék meggyónni, hivd el a plébános urat.

Félóra mulva sűrű csoportokban állott a nép az udvaron. A plébános bent volt. Sokáig tartott a gyónás.

— Kedves testvéreim, mondotta a pap midőn kijött. Boross felebarátunk elkészült az utolsó utra. De mielőtt itt hagyná e siralom völgyét, egy kötelességet akarja teljesíteni. Attól, akit ok nélkül átkozott, megbántott, bocsánatot akar kérni előttemek, — a bíró urtól.

Tökés meghatottan lépett be a haladoklóhoz.

— Kedves szomszéd, az örökkévalóság küszöbén kérem, bocsásson meg. Sokat vétettem... Ne álljon boszút árván maradt gyermekeimen.

— Isten a tanum, hogy megbocsátok, legyen elfeledve minden. A gyermekeit meg ne féltse tőlem. Nyugodtan mehet az Ur elé, én örökre fogadom az árvákat. Leszek én az apjuk, feleségem az anyjuk. Fölnevelem őket, mint saját gyermekeimet.

— Aldja meg az Isten érte, könnyebben halok meg.

A meghatott tömeg könnyezve engedett utat a bírónak, mikor kilépett és kézenfogva vezette az árvákat saját házába...

Dr. Csósz Imre.

jukkal ragadják és kápráztatják el a hallgatóságot, hanem a legnagyobb mesterek iskoláján tanult komoly, megértő, tökéletes interpretáló és akit éppen ez a jelleg emel az igazi művészek közé. A kritika, mely világhódító körútjában megnyilatkozott a legnagyobb elismerés hangján szólalt meg. Mutatóul közlünk néhányat:

Pesti Hirlap, 1907 dec. 11.

... Kresz Géza immár a legelső művészek között küzdött ki magának méltó helyet. Bravuros technika, nemes és lágy tónus, értelmes és érzéstelt játék egyenlően nyilvánultak meg változatos műsora keretében...

Fremdenblatt. Wien, 1908 márc. 2.

Isayetól tanulta el a művészi vonóvezetést, a lágy hangot és az akkordjáték tiszta átlátszóságát. Izlés, a játékában levő tűz, mely szerencsésen párosul benső nyugalommal és minden hatáshajhászás teljes mellőzése: az ő saját művészi egyéniségének vonásai.

The Daily Telegraph.

London, 1908 máj. 16.

Kresz Géza, a fiatal magyar hegedűművész itteni bemutatkozásán nagy sikert ért el. Tónusa briliáns, jobb karjának hajlékonysága bámulatraméltó, technikája elragadó és játéka tele van tüzzel.

Independance Roumaine.

Bukarest, 1910 jan. 19.

A filharmónikus hangversenyen nagy sikere volt Kresz Gézának, aki rendkívüli elevésséggel és precízióval interpretálta Tshajkowsky hegedűversenyét. Kresz Géza elsőrendű hegedűs és előkelő művész.

Kresz Géza műsora minden tekintetben fényes és változatos. Az est fénypontja mindenestire Beethoven hegedűversenye lesz. Kisérője Novacesek Rudolf jeles zongoraművész.

A hangverseny iránt máris a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. Különösen vármegyénk alispánja, aki az egyület vezetője, minden előkészületet megtett, hogy a hangverseny fényesen sikerüljön és meghívására a vármegye celebritásai és Thallóczy külügyi osztályfőnök is kilátásba helyezték eljövételüket.

Dr. L. Á.

(*) *Moderne ungarische Dichter.* —

Brájer Lajos új műfordításai. Dr. Brájer Lajos, lapunk főszerkesztője „Moderne ungarische Dichter“ cím alatt összegyűjtötte legújabb műfordításait, amelyek most izléses kötetben külön megjelentek. Brájer Lajos új könyvében Ady, Ábrányi, Babits, Balla Ignác, Bárd Miklós, Benjámín Ferenc, Dutka Ákos, Erdős Renée, Farkas Imre, Füst Milán, Gárdonyi Géza, Gellért Oszkár, Heltai Jenő, Ignotus, Draskóczy Ilma, Kemény Simon, Kozma Andor, Kafka Margit, Kosztolányi, Lányi Sarolta, Lesznai, Pásztor Árpád, Rátkai Ferenc, Somlyó Zoltán, Szaboleska Mihály, Szász Zoltán, Szávay Gyula, Székács Aladár, Szép Ernő, Szilágyi Géza, Szirbik Antal verseinek német fordításait adja se fordítások méltán sorakoznak azokhoz a kiváló műfordításokhoz, amelyeket Brájer Lajos eddig alkotott s amelyekkel néhány év előtt „Ungarische Dichtung“ című kötetében nagy tetszést és elismerést keltett. Brájer Lajos műfordításai ezuttal is tökéletes művészettel adják vissza német nyelven a magyar költők verseit, úgy, hogy teljes mértékben élvezhetni a német nyelvben is a költemények szépségeit, a költők érzéseit és gondolatait. Brájer Lajos műfordításaival nemcsak hézagpótló művészi munkát végez, de nemes, hazafias missziót is teljesít, mikor költészetünk legújabb termékeit hozzáférhetővé teszi német nyelven az európai kultúrvilágnak s amint előbbi fordításai, úgy a mostaniak is minden tekintetben rászol-

gálnak az elismerésre. A könyv Pleitz Ferenc Pál nagybeeskereki nyomdai műintézet kiadásában jelent meg izléses kiállításban s ára 1 kor. 20 fillér.

TÁVIRATOK.

A POLITIKAI UJÉV.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Nemzeti Munkapártban a párt tagjai holnap délben teszik újévi tisztelgésüket Tisza István gróf miniszterelnöknek, akit a párt részéről Beöthy László volt kereskedelmi miniszter fog üdvözölni. Tisza István gróf az üdvözlésre hosszabb beszéddel válaszol, amelyben ismerteti fogja a kormány munkaprogramját. Ma délelőtt különben minisztertanács volt, amelyen a miniszterelnök közölte a kormány tagjaival újévi beszédének részleteit.

A TRÓNÖRÖKÖS KÖSZÖNETE A KÉPVISELŐHÁZNAK.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tisza István gróf miniszterelnök ma táviratot kapott Konopistból Ferenc Ferdinánd trónörökösztől, aki a táviratban megköszöni a képviselőház üdvözlését 50-ik születésnapja alkalmából.

A HORVÁT OBSTRUKCIÓ.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Zágrábból sürgönyzik, a sabor tegnapi ülése az ellenzéki obstrukció folytán ma reggel öt óráig tartott. Az ülésen egyébként az ellenzék összes indítványait nagy többséggel leszávatták. Radies István parasztpárti képviselőt 15 ülésre kizárták. A sabor ma délben folytatja tanácskozásait.

ÖSSZEESKÜVÉS A CÁR ELLEN.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsbe jelentek Londonból, hogy a napokban összeesküvést felezték föl Oroszországban, amelynek célja az volt, hogy a cárt családjával együtt Lividiában megölik. Az összeesküvés számai rendkívül szétágazók s Szentpétervárott, Moszkvában és Kiebben sok embert letartóztattak.

A MILLIÓS FÖNYEREMÉNY.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Most már megállapították, hogy a Magyar Jelzálog Hitelbank milliós főnyereményét ki nyerte. A szerencsés nyerő egy óbecsei csödbejutott kereskedő cég: Müller és Marburger, amelynek tagjai Müller Mihály és Marburger Arnún, akik tőzsdei veszteségek folytán jutottak csödbe. A huzás napján Marburger Mihály Budapesten tartózkodott s a nyeremény hírére azonnal hazautazott s közölte a szerencsét feleségével, aki elájult. Marburger azután visszautazott Budapestre s ügyvédje, dr. Székely Dezső bu-

Összes vendégeinek és jóakaróinak ezuton kíván

boldog újévet

Beneth Károly,

a „Róza“- „Magyar Király“- és „Korona“-szállodák tulajdonosa.

dapesti ügyvéd közbenjöttével eljárás törzsdéi hitelezőinél, akikkel 25%-os egyezséget kötött.

PUSZTÍTÓ HÓVIHAROK.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlieni jelentések szerint Németországban tegnapelőtt estétől még folyton óriási hóviharak dühöngenek. Berlinben minden közlekedés megszűnt. Az országban is megszakadt a telefon- és táviróforgalom s a vasuti közlekedést is alig lehet lebonyolítani.

Fiumében tegnap óriási jégeső volt, úgy, hogy az utcákon több centiméternyi magasságban feküdt a jég. Nagy hóvihar pusztított Lugoson és Karánsebesen s az éjjel Budapesten is nagy havazás volt.

GYILKOS ÉNEKES.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, Fragon énekművész tegnap kedvesével hazament. Lakásán kedvese miatt öszeveszett fiával, akit rövid szóváltás után agyonlőtt. A rendőrség letartóztatta a gyilkos énekest, aki kihallgatásakor azt mondta, hogy nem tudja, miért lőtte agyon a fiát.

MEGSZUNIK A GANZ-GYARI KIZÁRÁS.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Ganz-gyári nagy munkákizárás hétfőn megszűnik s ekkor az összes munkások megkezdik a munkát.

BETÖRÉS EGY ÉKSZERÜZLETBE.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szabadkáról sürgönyzik, a városházával és a rendőrséggel szemben levő David R. és tsa ékszerüzletbe az éjjel ismeretlen tettesek betörték s elvittek 22 ezer korona értékű ékszert.

AZ ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, dec. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezetőértékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 843, Osztrák Hitel 634.50, Koronajáradék 82.90, Osztrák Magyar Államvasut 713.50, Jelzáloghitelbank 436, Leszámitoló Bank 525, Hazai Bank 533, Kereskedelmi Bank 3830, Rimamurányi 643, Salgótarjáni 739, Általános Kőszénbánya 1007, Közuti Vasut 630, Villamos Vasut 349, Adria —.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (1914 áprilisra)	11.44
Rozs (1914 áprilisra)	8.64
Zab (1914 áprilisra)	7.46
Tengeri (1914 májusra)	6.54

Nyilttér.

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Összes tisztelt vendégeimnek ezuton kívánok

boldog ujévet

Marcoin Jenő,
a Kaszinó bérlője.

1118

Tisztelt vendégeimnek és jóakaróimnak ezuton kívánok

boldog ujévet.

REMSING MÁTYÁS,

a Corso-kávéház tulajdonosa.

1116

Összes tisztelt vendégeimnek és ismerőseinek ezuton kíván

boldog ujévet

Sólyom György
a Club-kávéház tulajdonosa.

1115

Összes tisztelt vendégeimnek ezuton kívánok

boldog ujévet

Gaál István

az „Orient“-szálloda tulajdonosa.

1125

Összes vevőinek, jóbarátainak és ismerőseinek

boldog ujévet kíván

Scheinberger Manó
mészáros és hentes.

1119

Összes vevőinknek ezuton kívánunk

boldog ujévet.

Tisztelettel

Wehner Testvérek

mészáros- és hentesüzlet tulajdonosok.

1113

Kedves vevőimnek és jóbarátainak ezuton kívánok

boldog ujévet.

Tisztelettel

BUKOVÁCZ ISTVÁN

divatruháza

1126

Tisztelt vendégeimnek, ismerőseinek és barátainak

boldog ujévet kíván

Kovács János,

vasuti vendéglős.

1111—1.1

Összes vevőinknek ezuton kívánunk

boldog ujévet.

Bäuerle Testvérek
hentesüzlet tulajdonosok.

1120

A mélyen tisztelt látogató üzletfeleimnek helyben és vidéken ezuton

boldog ujévet kívánok

Kiváló tisztelettel

Ikits Dusan

borbély és fodrász

Nagybecskerek, Hunyadi-utca.

1112—1.1

Összes tisztelt vendégeimnek és ismerőseinek ezuton kíván

boldog ujévet

Bobek György

a Post-szálloda tulajdonosa.

1128

Összes előfizetőimnek és jóakaróimnak ezuton

BOLDOG UJÉVET KIVÁNOK

Nagyvinszky Iván

fodrász.

1122

Boldog ujévet kíván

t. vendégeimnek

1111

Petrovics Bózsó és zenekara.

Igen tisztelt vendégeimnek és jóbarátainak ezuton kívánok

BOLDOG UJÉVET

Mayer János

vendéglős.

1121

Az évforduló alkalmával úgy a városi, mint a vidéki összes hivatali és magánhivatali főnök és tisztviselő uraknak, valamint a nagyérdemű közönségnek ezuton

boldog ujévet kíván

PIKING JAKAB

oselőadvertiser és közvetítő-ügynök.

1127

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.
26209/1913. kig. számhoz. 1128—1.1

Hirdetés.

Nagybecskerek rend. tan. város 1912. évi gyámpénzári számadását 15 napon át azzal teszem ki közszemlére, hogy ezen időben, a hivatalos órák alatt, a városi számvivősnél bárki részéről betekinhető

Nagybecskerek 1913. december 29.

Strosz Béla
polgármester h.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1913. évi október hó 1. napjától.

INDUL.	óra
Nagybecskereki pályaudvarról.	perc
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	6.21
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	7.10
Karlova délelőtt	10.00
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	11.27
Karlova—Szegedre délután	1.13
Zsombolya—Szeged—Budapestre délután	4.00
Pancsovára délután	5.40
Karlova—Szeged—Budapestre este	7.18
Pancsovára délelőtt	8.10

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.

Módos Temesvárra reggel	3.33
Zsombolya—Temesvárra délelőtt	10.59
Szécsány—Módos—Zsombolya—Temesvárra reggel	6.35
Antalfalvára reggel	4.30
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2.26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11.55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5.25

ÉRKEZIK.

Nagybecskereki pályaudvarra.	
Budapest—Szeged—Nagykik—Karlovaról este	9.21
Budapest—Szeged—Karlovaról este	7.17
Budapest—Szeged—Karlovaról délután	4.50
Budapest—Szeged—Karlovaról délután	3.11
Szeged—Karlovaról délelőtt	9.24
Budapest—Szeged—Karlovaról délelőtt	6.49
Temesvár—Zsombolyáról délelőtt	9.28
Temesvár—Zsombolyáról este	6.40
Pancsováról délelőtt	8.38
Pancsováról este	7.09

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.

Módosról reggel	6.56
Szécsányról este	8.16
Pancsováról délután	5.04
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9.34
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4.10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délelőtt	8.23

Meg van oldva a mozikérdés vidéken is!

Mozi villany nélkül!!
Ez valami remek!!!

Mozi szakember nélkül!!
Ez valami nagyszerű!!

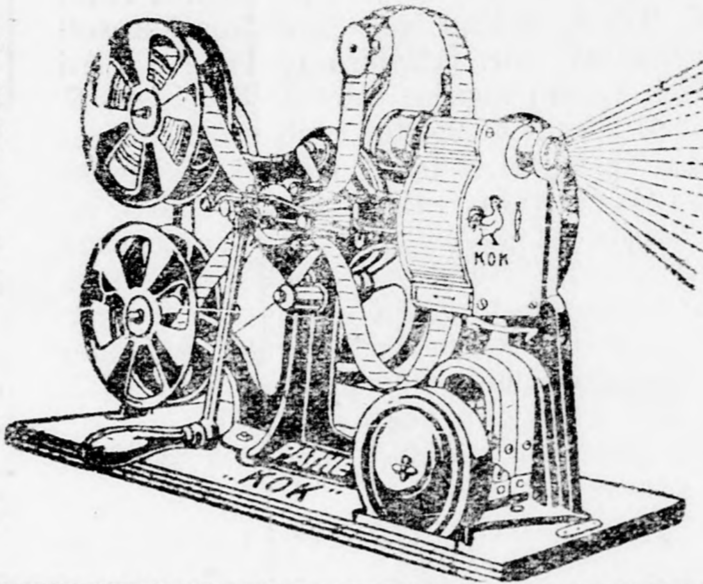
Különös figyelmébe ajánlom egyleteknek, vendéglősöknek, társasköröknek és kaszinóknak. — — — Ezen házimozsi ára belépő-díjjal egy félév alatt megtérül és kulturmissziót is teljesítenek.

Magánosok részére olcsó árnál fogva mesés karácsonyi ajándék.

A csodás találmányt a Párisi Pathé Kok Kinőgépgyár Részvénytársaság gyártja, azonban a **kizárólagos vezérképviseletet** egész Délmagyarországra (Torontál-, Temes és Bács Bodrogvármegye) Berger Árpád (címe alatt) vette át és hozza forgalomba.

A Pathé-Kok HÁZI MOZI előnyei:

Nem kell villamosáram, sem veszélyes mészfény vagy más idegen fényforrás! Bárki által kezelhető! Sulya csak 25 kg., egy kézzel hordozható. A gép maga világít! Bárhol azonnal működésre kész.

Filmjei nem gyulékonyak! Rezgésmentes tiszta képek. Olcsó filmbérletek a legújabb felvételekről, am.: Sárga csikó népszimű kolozsvári felvétele stb. Tűzveszély kizárva!

Üzemköltség nincsen!

Üzemköltség nincsen!

Társaskörök, intézetek, iskolák, kávéházak, vendéglősök és magánosok részére **jutányosan beszerezhető.** — Díjazatlanul mutatom be. — Levélbeli felszólításra bővebb felvilágosítással szolgál

Iroda és mintaraktár: Berger Árpád Nagybecskerek, Hunyadi-(Fő-)utca. -- Telefonszám 311.

Fiókraktár Torontáltordán. Telefonszám 4.

Járási képviselőket és ügynököket keresek.

Vendéglősök üzleti forgalmukat megkészserezhetik, a gép ára rövid időn belül megtérül!

☎ TELEFON 213. ☎

ALAPITTATOTT 1867.

Amerikai látványosság!

Megnyilt

teljesen újonnan átalakított

amerikai

szisztéma szerint berendezett

KALAP- és URI

DIVATÁRUHÁZ

Minden áru
üveg alatt.

1079-106

LIPTAY DEZSŐ, NAGYBECSKEREK.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.